

Prof. Jarosław Kweclich
Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Sztuki
Katedra Malarstwa

Częstochowa, 01.04.2024r.

**Recenzja osiągnięcia artystycznego i aktywności artystycznej Pana dr Piotra Zaporowicza,
sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym**

Na mocy uchwały nr. 3/DSPiKDS/2024 Rady Dyscypliny Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 16 stycznia 2024 roku zostałem wyznaczony na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Piotrowi Zaporowiczowi w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Recenzja powstała w oparciu o dokumentację dostarczoną przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu w formie elektronicznej.

Recenzja sporządzona w oparciu o art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późniejszymi zmianami).

Podstawowe dane o kandydacie

Pan Piotr Zaporowicz urodził się 20 maja 1981 roku w Bydgoszczy. W 2016 roku uzyskał dyplom magistra sztuki w pracowni Malarstwa prof. Jana Pręgowskiego na kierunku Malarstwo na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Stopień doktora sztuk plastycznych w zakresie sztuk pięknych uzyskał na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej pt. „Creatio ex nihilo – malarskie inspiracje Księgą Genesis” oraz po złożeniu wymaganych egzaminów nadany uchwałą Rady Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 17 czerwca 2014 roku. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. Piotr Klugowski, recenzentami: prof. Andrzej Banachowicz i prof. Jan Pręgowski.

Zatrudnienie Pana Zaporowicza jest od samego początku związane z Wydziałem Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Od 2006 roku pracował na stanowisku asystenta w ówczesnym Zakładzie Malarstwa w pracowni prof. Piotra Klugowskiego, a od 2018 roku został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Malarstwa.

Habilitant nie ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Jako dzieło habilitacyjne Pan Piotr Zaporowicz zgłosił cykle prac plastycznych zaprezentowanych na wystawie pt. „Lux horizon vitae et mortis” w Centrum Kultury „Browar B”, w galerii „Suszarnia” we Włocławku w 2022 roku.

Informacja o osiągnięciach artystycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę i sztukę

Pan Zaporowicz jest osobą aktywną, pełnił wiele ważnych funkcji związanych z macierzystą uczelnią:

W Kadencji 2012 – 2016 był członkiem Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, w latach 2013 – 2020 pełnił funkcję sekretarza Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, w latach 2016 – 2019 był pełnomocnikiem do spraw promocji Wydziału Sztuk Pięknych. Od 2018 roku jest członkiem Rady Programowej Kierunku Malarstwo. W latach 2016 – 2020 był skarbnikiem Stowarzyszenia Przyjaciół Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. Od 2017 roku jest członkiem grupy artystycznej „Pentapolis” założonej przez pięciu artystów, pedagogów Katedry Malarstwa WSP UMK w Toruniu. Celem grupy jest prezentacja własnej twórczości oraz promocja kierunku Malarstwo i WSP UMK. Grupa dotychczas zorganizowała i zrealizowała dwie wystawy międzynarodowe i cztery krajowe. W roku 2022 Pan Zaporowicz został członkiem Podkomisji ds. Architektury i Sztuki Sakralnej Diecezji Bydgoskiej.

Po uzyskaniu stopnia doktora zorganizował siedem wystaw indywidualnych:

- 2014r. – „Między światłem a ciemnością”, Galeria XXI, Warszawa
- 2016r. – „Misterium Mundi”, BWA Bydgoszcz
- 2017r. – „Projekt Pentapolis I”, Muzeum im. Ks. dr Władysława Łęgi w Grudziądzu
- 2018r. – „Projekt Pentapolis III”, Galeria „Alte Feuervache”, Getynga, Niemcy
- 2019r. – wystawa indywidualna podczas „VII Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej Nowa Muzyka 2019”, Filharmonia Pomorska, Bydgoszcz
- 2022r. – „Lux horizon vitae et mortis”, Galeria „Suszarnia”, Centrum Kultury „Browar B”, Włocławek

Wziął udział w dwudziestu dwóch wystawach zbiorowych i konkursach, przykładowo:

- „Międzynarodowe Biennale Pasteli”, Trenczyńskie Centrum Kultury Trenczyn, Słowacja 2014r.
- „Międzynarodowy Salon Video”, Lwowska Narodowa Galeria Sztuki im. Borysa Wiznyckiego, Lwów, Ukraina, 2014r.
- „Międzynarodowy Salon Video – Experimentation with video using physical and non physical space”, Istambuł, Turcja
- „13 the International Biennial of Miniature Art”, Kultural Center Milanovac. Serbia, 2016r.
- „Wystawa pt. „ 10 Triennale małych form malarskich”, Wozownia, Toruń, 2016r.
- „7 MIĘDZYNARODWE BIENNALE PASTELI”, Nowy Sącz, BWA SOKÓŁ, 2019r.
- Ogólnopolska wystawa sztuki współczesnej pt. „Pater Patriae” 2022 – 2023 r. – prezentowana w wielu ośrodkach muzealnych i galeriach na terenie całego kraju.

Ocena wskazanego osiągnięcia artystycznego

Osiągnięciem artystycznym będącym podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazanym przez autora są cykle prac plastycznych, które zostały zaprezentowane na wystawie pt. „Lux horizon vitae et mortis”, która odbyła się w Centrum Kultury „Browar B”, w Galerii „Suszarnia” we Włocławku. Pan Piotr wskazał 60 wybranych dzieł z cykli: „De Trynnitate” i „Creatio ex Nihilo”, jak również video-arty i animacje poklatkowe, dopowiada: „W wybranych pracach chciałem pokazać spójność moich plastycznych rozwiązań, które od początku studiów do dnia dzisiejszego są moimi rozstrzygnięciami artystycznymi – w duchu malarstwa abstrakcyjnego – w oparciu o inspiracje kulturą judeochrześcijańską, która w komplementarny sposób daje odpowiedź na moje egzystencjalne pytania”.

Niezmiernie szczerzy tekst autoreferatu odsłania przede mną postać, osobowość Pana Piotra – człowieka głęboko uduchowionego, wierzącego, wrażliwego na ludzką egzystencję, cierpienie, co bez wątpienia zaważyło na jego wyborach artystycznych i podejmowanej problematyce, jak przynajmniej: „Moje malarskie rozważania wkomponowują się w teologiczno – symboliczną tkankę obrazowania Boga”. Jego poszukiwania twórcze jednoznacznie ukierunkowują tytuły zaprezentowanych cykli: „Cykl malarski „De Trynnitate”, do którego ciągle powracam, jest również próbą przedstawienia Boga w trzech osobach. Obrazy nie ilustrują, lecz są nośnikami idei Trójcy Świętej”. Z kolei cykl zatytułowany „Creatio ex nihilo” odnosi się: „... - związany jest z teologicznym wyrażeniem troistości relacyjnej osób i ich relacjami czyli określeniem Boga Ojca jako Rodziciela i Stwórcę, co w bezpośredni sposób łączy się z teologicznym zagadnieniem Początku Wszechświata”.

Rozpoczynając analizę tekstu miałem dużą rozterkę czy w ogóle poruszać w swojej ocenie wątek teologiczny, uznając go za bardzo osobisty przynależny Autorowi. Wydaje się, że nie sposób rozdzielić przeżywania wiary przez Pana Piotra od jego poszukiwań artystycznych, własnej drogi, oryginalnego kodu twórczego. Jego dzieła malarskie, najczęściej zamykają się w kształcie trójkąta równobocznego, co jest bardzo świadomym wyborem, a zarazem jego znakiem rozpoznawczym. Pracuje cyklami, jak zaznacza w autoreferacie: „... pozwala mi systematyzować powstające obrazy oraz jest konsekwencją mojego procesu twórczego, której składową jest „penetrowanie” – wokół tematu – wielokrotnych możliwości, prób wypowiedzi plastycznych, które w danym czasie, często w sposób przypadkowy, trafiają pod manualną obróbkę. Moje działania twórcze wokół całości cyklu, czy projektu artystycznego podporządkowuje pod spontaniczne natchnienie chwili, momentu dostrzeżenia czy

pojawienia się fragmentarycznego materiału wraz z całym jego bogactwem – nowej jakości plastycznej, którą mogą wkomponować w budowę przestrzeni powstającego obrazu”. Tworzy z dużym namysłem posługując się mocnym kontrastem, światłem tnie płaszczyznę obrazu, stara się wszystko doskonale wyważyć. Pracuje na zawężonych gamach kolorystycznych, o dużej urodzie. Nie dostrzegam w jego pracach przypadkowości, pośpiechu. Wszystkie elementy, które tworzą kompozycje znajdują swoje finalne i niepodważalne miejsce. Obrazy te posiadają moc przyciągania, zachęcają do zatrzymania się i kontemplacji. Nie mówię tu o problematyce, którą autor rozpracował, związaną z jego zapatrywaniami. Dzieł nie tworzył ich „na kolanach” lecz z wielkim zaangażowaniem malarskim, używając dobrze dostrojonego warsztatu. Kuchnię malarską posiada bogatą, o czym mogą zaświadczać działania, eksperymenty z materiałem. Nie obawia się zestawiać różnorodnych materiałów budując formy wchodzące w trzeci wymiar.

W cyklu „Creatio ex nihilo” ogarnia mnie spokój, wszechobecna cisza. To dopiero zagadka, co się właściwie dzieje, a może ma się dopiero stać. Zestaw tworzą kolaże, różnorodne technologicznie, w których autor wykorzystuje nieoczekiwane elementy jak klisze rentgenowskie swojego ojca. Oszczędne, wręcz ascetyczne kompozycje, uświadamiają mi, jak ogromny arsenał środków, którymi z pełną świadomością operuje, posiada Autor. W jednym przypadku podnosi głos, w innym zagęszcza wypowiedź w kolejnym mówi cicho, szeptem. Bez wątplenia malarstwo Pana Zaporowicza uitorowało sobie własną, niepowtarzalną ścieżkę. Płyne z wnętrza, bogatego wnętrza Autora. Jestem pewien, że ta ścieżka, to droga, która musi podążać, że to nie on ją wybrał, a one go odnalazła.

Dopełnieniem twórczości habilitanta są projekcje wideo oraz animacje poklatkowe. Czego nie może lub nie chce wykrzyknąć w malarstwie, wyraża w obrazach ruchomych, tworzy dramatyczne sceny, mówiące o naszej egzystencji i związanych z nią zagrożeniami. Buduje z prostych elementów, tworzy nieoczywiste zestawienia, kontrasty formalne, nie waha się wykorzystywać rodzinnego archiwum fotograficznego. W oryginalny, sobie właściwy sposób zestawia, nawarstwia sceny, filmy, fragmenty cudzych dzieł w konwencji „found footage”. Wydaje się, że ta właśnie aktywność twórcza pokazuje w pełni jego głęboko humanistyczną i etyczną osobowość. Postawę, która nakazuje mu sprzeciw wobec przemocy, zła, zniewoleniu, a pochylenie się nad słabszym, pokrzywdzonym, bezradnym. Pan Piotr dla swojej wypowiedzi artystycznej przyjął stylistykę abstrakcyjną. W jego wypadku jest to wybór bardzo odpowiedni, gdyż ogromnie pojemny treściowo. Może formułować swoje myśli swobodnie, nie narażając się na przesadę, czy nadmierną opisowość. Według mnie jego dzieła posiadają wielowarstwowe znaczenia, nie zamykają drogi przed nawet kontrowersyjnymi interpretacjami, przez co nabierają uniwersalnego charakteru. Bez wątplenia są cenną składową naszej kultury, w której mieści się tyle diadostwa, bylejąkości, cwaniactwa, pustostłowa, i z pewnością wnoszą znaczący wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny. Kultura nie powinna obawiać się, że grozi jej kolejny „wydumany” wielokrotnie wieszczony kryzys, jeżeli są artyści posiadający doskonały warsztat, szanujący mistrzów, widzący w kontynuacji tradycji rozwój, przekazujący prawdę.

Dydaktyka

Pan Zaporowicz rozpoczął swoją przygodę dydaktyczną w 2006 roku, w którym to został zatrudniony na stanowisku asystenta w Pracowni Malarstwa sztalugowego prowadzonej przez Piotra Klugowskiego w ówczesnym Zakładzie Malarstwa Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. W pracowni tej współprowadził zajęcia z malarstwa sztalugowego dla studentów II – IV roku, a z dr hab. Krzysztofem Pitulą rysunek dla II i III roku. Po uzyskaniu stopnia doktora sztuki w 2014 roku samodzielnie prowadzi zajęcia z malarstwa na II i III roku na kierunku Grafika, a od 2017 roku na nowo powstałym kierunku Grafika na Wydziale Sztuk Pięknych. Od 2021 roku na kierunku Malarstwo, był promotorem dwóch dyplomów magisterskich, a od 2015 roku recenzował 13 dyplomów artystycznych ze specjalności głównej i uzupełniającej. Swoje credo pedagogiczne wyraził słowami: „W swojej

postawie dydaktyka, koncentruję uwagę na indywidualnym podejściu do każdego studenta. Najistotniejszy jest człowiek, dialog, wsluchiwanie się i odkrywanie osobowości, która często – jak „wrażliwa membrana” – wymaga szczególnie subtelnego traktowania podczas prowadzenia korekty”. Na uwagę zasługuje udział Pana Piotra w pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie, fizycznie i psychicznie. W latach 2010 – 2018 współprowadził wraz z artystką Magdą Mrozińską zajęcia odbywające się w Centrum Kultury Katolickiej „Wiatrak” w Bydgoszczy. Dwukrotnie prowadził również zajęcia plastyczne dla więźniów współpracując z bydgoskim oddziałem „Bractwa Więziennego Samarytania” dla osadzonych w fordońskim więzieniu oraz w Areszcie Śledczym w Bydgoszczy i Zakładzie Karnym w Koronowie. Kilkukrotnie był zapraszany do oceny prac w ogólnopolskich konkursach plastycznych kierowanych do więźniów.

Konkluzja

Spoglądając na dokonania pedagogiczne habilitanta, jego podejście do kształcenia młodych adeptów sztuki, jak również pracę z osobami niepełnosprawnymi, czy z osobami odbywającymi kary pozbawienia wolności dostrzegam osobę o dużych pokładach empatii, zaangażowaną w sprawy lokalnej społeczności, wrażliwą. Jego osiągnięcia twórcze wynikają z jego głębokiej wiary i poszukiwania prawdy o nas, o świecie. Znalazł swój niepowtarzalny, rozpoznawalny język wypowiedzi artystycznej, na potrzeby którego zbudował imponujący warsztat obejmujący szeroki wachlarz mediów. Bez wątpienia jego działania twórcze wnoszą znaczące wartości do sztuki i kultury polskiej.

Po wnikliwej analizie dorobku artystycznego, aktywności artystycznej i pedagogicznej Pana doktora Piotra Zaporowicza, stwierdzam, że postawa twórcza i jego osiągnięcia artystyczne spełniają wymogi ustawowe zawarte w art. 219 ust. 1, pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. (tj. Dz. U. z 2023 roku, poz. 742 z późniejszymi zmianami). Tym samym z pełnym przekonaniem popieram wniosek Pana doktora Piotra Zaporowicza o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

